

Iluminism și reformism: Transilvania sub Habsburgi

Schița lecției

1. Instaurarea și consolidarea regimului habsburgic în Transilvania
2. Mișcări de emancipare națională și socială
3. Reformele adoptate de habsburgi

Instaurarea și consolidarea regimului habsburgic în Transilvania

- 1683: asediul Vienei -> otomanii eșuează în fața austriecilor -> austriecii trec la ofensivă și cuceresc Transilvania
- 1699: tratatul de pace de la Karlowitz -> otomanii recunosc stăpânirea habsburgică în Transilvania
- 1765: Transilvania devine Mare Principat
- 1867: ia naștere dualismul austro-ungar -> Transilvania este anexată la Ungaria

Mișcări de emancipare națională și socială

- 1744: Ioan Inochentie Micu Klein - *Supplex Libellus*
 - **Prevederi:**
 - recunoașterea națiunii române
 - reprezentarea românilor în Dietă
 - școli în limba română
 - **Urmări:** Episcopul greco-catolic Micu-Klein a fost exilat la Roma
- 1784: răscoala lui Horea Cloșca și Crișan
 - **Cauze:** țăranii aveau statut de iobagi
 - **Revendicări:** desființarea iobăgiei, împrăștierea țăranilor cu

pământ, plata impozitelor de către toate categoriile sociale

- **Urmări:** Iosif al II-lea desființează iobăgia în 1785, însă măsura este anulată după moartea sa
- 1791: Școala Ardeleană – *Supplex Libellus Valachorum*
 - **Prevederi:**
 - desființarea denumirii jignitoare de tolerați
 - egalitate în drepturi a românilor cu națiunile privilegiate
 - **Urmări:** Dieta de la Cluj respinge programul

Reformele adoptate de habsburgi

- 1691: diploma leopoldină
 - principele Transilvaniei era înlocuit cu un guvernator, care era locțiitorul împăratului
 - cele trei națiuni privilegiate își mențin statutul: maghiari, sași și secui
 - românii erau tolerați
 - sunt recunoscute cele patru culte recepte: catolicismul, luteranismul, calvinismul și unitarianismul
 - cultul ortodox era tolerat
- 1699-1701: organizarea Bisericii Greco-Catolice (Biserica Unită)
 - Curtea de la Viena le promitea românilor ortodocși care adoptau greco-catolicismul drepturi egale cu catolicii -> promisiunile nu au fost respectate
- 1699: diploma leopoldină
 - era consfințită înființarea Bisericii Unite
 - clerul unit primea aceleași drepturi ca ale celui catolic
- 1701: diploma leopoldină
 - era organizată Biserica Unită
- 1769: *Certa puncta* -> erau reglementate relațiile dintre iobagii și nobilii din Transilvania
- 1777: *Ratio Educationis* -> învățământul elementar devenea gratuit și obligatoriu
- 1781: *Edictul de toleranță* -> a fost acordată libertate religioasă protestanților și ortodocșilor

Cloșca, Horea și Crișan | sursa: unitischimbam.ro